

logii moralnej. Dzisiejszym więc próbom przestrukturowania teologii moralnej niniejsza rozprawa o nieco zapomnianej cnotie może oddać cenne usługi.

Przy całej nowoczesności metody i wykorzystaniu najnowszych publikacji Autor jest świadom danych tradycji egzegetycznej Kościoła począwszy od doby patrystycznej, czego czasem brak w dzisiejszych rozprawach naukowych. Czytelnik więc tej rozprawy ma przed oczyma obraz niemal wszystkiego, co dotąd powiedziano od początku komentowania tekstu Nowego Testamentu.

Wycieniowane na podstawie tekstów Pawłowych cechy cnoty wytrwałości dostarczają nie tylko biblistom, ale również kaznodziejom czy pisarzom ascetycznym dużo cennego do wyzyskania materiału. Cnota ta jawi się nam jako chrystocentryczna czy używając określenia niektórych autorów — chrystomistyczna, nieodłączna od cnoty teologicznej nadziei, choć od niej różna, jak również różna od cnoty cierpliwości.

Wśród zagadnień ostatniego rozdziału pracy, w *Syntezie*, budzi zainteresowanie kwestia: „Czy Jezus mówił o hypomonē?” oraz „Sitz im Leben” tej postawy moralnej.

Szata typograficzna tej publikacji jest na wysokim poziomie. Mimo jednak starannej korekty w wyrazach obcych i nazwiskach, zwłaszcza francuskich, pozostało jeszcze kilkanaście błędów nie poprawionych.

Biblijstka polska została wzbogacona o cenną monografię, która wypełnia lukę w literaturze biblijnej, nie tylko polskiej.

Kraków—Tyniec

O. AUGUSTYN JANKOWSKI OSB

Psalterz Dawidów w przekładzie ks. Jakuba Wujka z 1594 roku. Transkrypcja, słowo wstępne i komentarze ks. doc. dr hab. Janusz Frankowski, Inst. Wyd. Pax, Warszawa 1993, ss. 309 + nlb.

Będzie 400 lat, kiedy w Krakowie, w drukarni Andrzeja Piotrkowczyka ukazał się *Psalterz Dawidów ...* przez ks. dra Jakuba Wujka, teologa Societatis Jesu, z łaski i przywileju Jego Królewskiej Mości, dedykowany Prymasowi Stanisławowi Karnkowskiemu. Było to anno Domini 1594. Biblijstka warszawska, ks. Janusz Frankowski uwspółcześnił — to znaczy dokonał transkrypcji — tekst ks. Wujka oraz opracował wstęp i komentarze. Owo uwspółcześnienie polega na wprowadzeniu współczesnej pisowni i interpunkcji, przy zachowaniu wszystkich cech języka zabytku. Jest to wydanie typu B, jeżeli przez wydanie typu A rozumiemy wydanie facsimilowe, fototypiczne, jakim było wydanie *Nowego Testamentu* w przekładzie ks. Jakuba Wujka z roku 1593, opracowane przez bibliję lwowskiego i krakowskiego, ks. Władysława Smerekę (którego 10. rocznica śmierci wypada w bieżącym roku) z okazji Millenium Chrztu Polski w 1966 r. w Krakowie, staraniem Polskiego Towarzystwa Teologicznego.

Wydanie uwspółcześnionego Wujkowego *Psalterza Dawidów* przypomina nam wielkie dzieło „polskiego Hieronima” i jak wyglądało pierwotne, autentyczne tłumaczenie Wujkowej Biblii — dzieła, które miało się stać najważniejszą polską Biblią. Ale oprócz tego historycznego znaczenia edycji trzeba powiedzieć jeszcze o wartości teologiczno-kulturowej. Pisał o tym Metropolita krakowski Karol Wojtyła w r. 1966 w przedmowie do fototypicznej edycji Wujkowego *Nowego Testamentu* z roku 1593; „Biblia ks. Wujka nie posiada wyłącznie znaczenia zabytku z przeszłości, w którym możemy śledzić piękno języka polskiego w jego historycznej postaci. W dziele tym należy natomiast upatrywać coś więcej. Należy w nim widzieć trwałą wzór, wedle którego prawda i moc objawionego Słowa

Bożego stale odzwierciedla się w naszej ojczystej mowie.” Dlatego też dobrze się stało, że ukazała się ta edycja Psalmów w przekładzie ks. Wujka — nie tylko z racji przypadających rocznic (pamiętajmy o 400-leciu śmierci w 1997 i 400-leciu publikacji całego — już poprawionego przez cenzorów — polskiego przekładu Biblii w 1999 roku!), ale dla podkreślenia stale aktualnych wartości, dzięki którym nasz naród przetrwał trudne okresy i z nadzieją patrzy w przyszłość!

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

Pieśń nad pieśniami, czyli najpiękniejszy poemat o miłości zaczerpnięty z Pisma Świętego według tłumaczenia ks. Jakuba Wujka SJ. Wydało Wydawnictwo i Drukarnia „Secesja” w 1993 roku Kraków, ss. 62 + nlb.

Rok 1993 przyniósł nam 400. rocznicę ukazania się *Nowego Testamentu* w przekładzie ks. Jakuba Wujka. W tym też roku krakowska oficyna wydawniczo-edytorska „Secesja” wypuściła (chciałoby się rzec — wypielegnowała) bibliofilskie wydanie Wujkowego przekładu *Pieśni nad pieśniami*, jaki został pomieszczony w *opus posthumum* Wujka, w edycji całego Pisma Świętego z roku 1599. Przekład ten został uwspółcześniony, nie tylko co do pisowni i interpunkcji, ale również co do niektórych wyrazów, które dzisiaj mogłyby powodować i śmiech, i nieporozumienie. Podstawą uwspółcześnienia stała się edycja *Pisma Świętego* w tłum. ks. Jakuba Wujka, *Stary Testament*, t. III, w opracowaniu ks. Potra Stacha, Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin 1926—27. Można dyskutować co do słuszności takiego zabiegu, ale edytorom chodziło o tekst zdalny do czytania dzisiaj przez każdego, który zainteresował się tą księgą Biblii, a jednocześnie o tekst piękny i sakralny.

Wstęp i komentarz opracował bibliista krakowski z PAT ks. Jerzy Chmiel. Wstęp jest zwięzły, podający istotne „parametry” *Pieśni*, nie wchodzący w dyskusję, a pragnący przybliżyć biblijny poemat o miłości współczesnemu czytelnikowi, niekoniecznie wierzącemu. Podobnie komentarz ogranicza się do problemów istotnych, mogących zainteresować dzisiejszego odbiorcę, bardziej kulturowych niż filologiczno-egzegetycznych. Jednym słowem jest to próba współczesnego mini-komentarza do dzieła, które nie tylko nie straciło na wartości, ale przeżywa dzisiaj jakby swój renesans (nie zawsze właściwie pojmowany).

Wydanie zaopatrzone jest w liczne drzeworyty zaczerpnięte z *Canticum canticorum*, pierwszego anopistograficznie wydanego poematu w Niderlandach w poł. XV wieku, a będącego w posiadaniu Bibliothèque Nationale w Paryżu, która po raz pierwszy je udostępniła do edycji współczesnej. Całość jest wykonana z wielką starannością i elegancją, od której już odzwyczailiśmy się przez pół wieku, nad czym czuwał dyrektor wydawnictwa „Secesja” Henryk Babral. Skład został wykonany czcionką Times 12 p. przez Drukarnię Uniwersytetu Jagiellońskiego na papierze czerpanym z papieru w Dusznikach Zdroju, przy użyciu ręcznej prasy, w nakładzie 250 egz. Przerzywniki i ręcznie barwione inicjały ozdabiają tekst, a artystyczna oprawa w skórze z tłoczeniami zamyka volumen. Jest to pierwsze tego typu bibliofilskie wydanie tekstu biblijnego w Polsce po II wojnie światowej; nic dziwnego, że i cena jest odpowiednia i że książka zdobyła nagrodę wydawców i księgarzy w Krakowie w roku 1993. Książka nadaje się na podarunek, zwłaszcza dla nowożeńców, a choć cena jest wysoka, to jednak nie przekracza kosztów pięknego bukietu kwiatów, które szybko zwiędną, gdy słowo Pana trwa na wieki... Adres oficyny wydawniczo-drukarskiej „Secesja”: Kraków, ul. Św. Jana 12.

Kraków

MARIAN FULAR